

Powstała tabletka na jaskrę

28 sierpnia 2017

Powstał pierwszy doustny środek na jaskrę, niebezpieczną chorobę oczu. Koncepcja tabletki z cytykoliną, powstrzymującą śmierć komórek siatkówki oka, powstała w Lublinie. Tu też zainicjowano badania nad jej skutecznością.

Tabletki z cytykoliną mają wspierać standardową terapię leczenia jaskry i wzmacniać jej efekty. W wrześniu wprowadza je na rynek jeden z amerykańskich koncernów farmaceutycznych. Będą dostępne także w Polsce – poinformował prof. Robert Rejdak, kierownik Kliniki Okulistyki Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

„To w Lublinie zrodziła się koncepcja, aby do leczenia jaskry zastosować cytykolinę doustnie w tabletkach, tu zainicjowano badania nad jej skutecznością, zarówno doświadczalne, jak i kliniczne” – podkreślił Rejdak.

W środowisku lubelskich okulistów i farmakologów od 20 lat prowadzone były badania nad neuroprotekcją, czyli dziedziną farmakologii zajmującą się bezpośrednią ochroną komórek nerwowych przed degeneracją. Podobnymi badaniami zajmowały się też inne ośrodki na świecie, jednak stosowane substancje często wywoływały skutki uboczne, które uniemożliwiały ich stosowanie.

Lubelscy naukowcy, współpracujący z zespołem prof. Pawła Grieba z PAN w Warszawie, postanowili zająć się cytykoliną.

„Ja – jako neurofarmakolog i okulista, przyglądając się tej substancji stwierdziłem, że ona bardzo pasuje do dynamiki i charakteru jaskry. Po raz pierwszy na świecie mój zespół zaproponował zastosowanie u pacjentów z jaskrą cytykoliny w postaci doustnych tabletek” – powiedział Rejdak.

Cytykolina była już znana neurologom wcześniej. Była stosowana

w zastrzykach domięśniowych lub wlewach dożylnych, w leczeniu udarów, w stanach zagrażających życiu. Nie w każdym przypadku przynosiła pacjentom korzyści. Natomiast skuteczna okazała się podana doustnie w przypadkach jaskry.

„Wraz z zespołem prof. Jerzego Toczłowskiego, prof. Zbigniewa Stelmasiaka, prof. Konrada Rejdaka i dr. Marka Kamińskiego, badaliśmy pacjentów z jaskrą leczonych tabletkami z cytykoliną, różnymi metodami, zwłaszcza testami elektrofizjologicznymi. Następnie prace te zostały przeniesione do Tybingi, do ośrodka kierowanego przez prof. Eberharta Zrennera, gdzie były lepsze warunki. Tam badałem istotę aktywności farmakologicznej cytykoliny” – opowiadał Rejdak.

„Badania wykazały bardzo wysoką skuteczność cytykoliny jako środka, który chroni, a przede wszystkim hamuje śmierć komórek zwojowych siatkówki oka. Nasze wyniki potwierdzone zostały przez inne niezależne ośrodki naukowe, m.in. we Włoszech i Korei. Powstały liczne publikacje naukowe na ten temat” – dodał.

Po sukcesie licznych badań, substancją leczniczą zainteresował się przemysł farmaceutyczny. Rejdak nie brał udziału w komercjalizacji pomysłu. „Prace nad cytykoliną to jeszcze część mojej habilitacji, dlatego uważam, że to takie moje dziecko naukowe. Cieszę się, że niezależne gremia się tym zainteresowały. Trzeba podkreślić zasługi środowiska lubelskiego, bo rzadko się w okulistyce zdarza, by Polacy wymyślili jakąś terapię od początku i przeprowadzili badania” – zaznaczył.

„Ja się mogę tylko cieszyć, że jest środek dostępny dla pacjentów. Z punktu biznesowego może byłoby mądrzejsze, gdyby to opatentować, ale ja zawsze na bieżąco publikowałem wszystkie wyniki badań, były powszechnie dostępne. Gdybym miał jeszcze raz to robić, zrobiłbym tak samo” – dodał Rejdak.

Jaskra jest niebezpieczną chorobą oczu, na świecie cierpi na nią około 70 mln ludzi, a 6 mln jest niewidomych z jej powodu. W Polsce na jaskrę choruje około 200 tys. osób, a 600 tys. jest nią zagrożonych. Jaskra przebiega w sposób wolny, postępujący, trwa całe lata. Na początku jest trudna do zdiagnozowania, wymaga długiego leczenia.

Leczona jest metodami skierowanymi wprost do oczu, kroplami, zabiegami laserowymi i chirurgicznymi, ukierunkowanymi na obniżenie ciśnienia wewnątrz gałki ocznej. Tabletki z cytykolina mają wspierać standardową terapię, wzmacniać jej efekty. Cytykolina stabilizuje błony komórkowe neuronów, hamuje ich rozpad. Nie wykazuje toksyczności ani działań ubocznych. „Została uznana za nutraceutyk, środek pomiędzy lekiem a suplementem diety, może być przyjmowana codziennie, latami. Tabletki są łatwe do stosowania dla osób starszych, a takie zwykle dotyka jaskra” – zaznaczył Rejdak.

„Będziemy prowadzić dalsze badania nad tym środkiem. Sprawdzimy czy można go stosować w bardzo wczesnych stanach jaskry, gdzie ją tylko podejrzewamy, zanim włączymy krople czy zabiegi laserowe bądź inne” – dodał Rejdak.

Autorstwo: Zbigniew Kopec

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl